

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-I.431.1.36.2017

Warszawa, 15 marca 2018 r.

**Pan
Dariusz Stopa
Starosta Siedlecki**

**Starostwo Powiatowe w Siedlcach
ul. Józefa Piłsudskiego 40
08-110 Siedlce**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt. 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej¹, art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie² Iwona Parys – starszy inspektor wojewódzki i Błażej Jakoniuk – inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz Janina Sikorska – inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Finansowej Wydziału Kontroli, przeprowadzili w dniach od 31 maja do 26 czerwca 2017 r. kontrolę w Starostwie Powiatowym w Siedlcach, z siedzibą przy ul. Józefa Piłsudskiego 40 w Siedlcach.

Kontrolą objęto stan realizacji zadań z zakresu administracji rządowej w przedmiocie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, zapobiegania degradacji gruntów, rekultywacji i zagospodarowania gruntów oraz prowadzenia kontroli i sprawozdawczości w sprawach ochrony gruntów rolnych w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 19 maja 2017 r., przygotowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w okresie od 31 sierpnia 2015 r. do 31 marca 2017 r., a także wykorzystania dotacji udzielonej na realizację zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 22 lutego 2018 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję panu Staroście wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185 poz. 1092).

² Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2234).

I. Wyłączanie gruntów z produkcji rolniczej, zapobieganie degradacji gruntów, rekultywacja i zagospodarowanie gruntów oraz prowadzenie kontroli i sprawozdawczości w sprawach ochrony gruntów rolnych

W okresie objętym kontrolą przyjęto 45 wniosków dotyczących wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej. Rozpatrując ww. wnioski Starosta Siedlecki wydał 34 decyzje zezwalające na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, 1 decyzję umarzającą postępowanie w całości, 3 postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, pozostawił 2 wnioski bez rozpoznania, wydał 2 pisma informujące o braku obowiązku uzyskania zezwolenia na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, przekazał jeden wniosek do załatwienia według właściwości, a także jedno zaświadczenie dotyczące wyłączenia gruntów z produkcji rolnej. Ponadto 2 wnioski zostały wycofane przez wnioskodawców. Organ wydał także 3 decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów, w tym 2 określające kierunek, termin i osobę zobowiązaną do rekultywacji oraz 1 uznającą rekultywację za zakończoną.

Nie wydawano decyzji odmownych, decyzji nakazujących zalesienie, zadrzewienie lub zakrzewienie gruntów lub założenie na nich trwałych użytków rolnych ze względu na ochronę gleb przed erozją i ruchami masowymi ziemi, a także decyzji z urzędu na podstawie art. 28 ust. 1–4 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych³.

Na terenie powiatu siedleckiego w okresie kontrolowanym prowadzono 3 rekultywacje gruntów⁴. W powyższym okresie Starosta Siedlecki przeprowadził 1 kontrolę dotyczącą rekultywacji gruntów, zgodnie z art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Ze względu na brak zdarzeń wymagających kontroli nie prowadzono postępowań dotyczących wykonania obowiązków określonych w art. 27 ust. 1 pkt 3-5 ww. ustawy. Nie prowadzono także okresowych badań poziomu skażenia gleb i roślin.

Kontroli poddano 21 spraw dotyczących wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, w tym 14 zakończonych decyzjami zezwalającymi na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej oraz 1 zakończoną decyzją umarzającą w całości postępowanie w ww. zakresie, a także 5 spraw zakończonych w inny sposób niż poprzez wydanie decyzji, tj. po 1 sprawie zakończonej: postanowieniem o odmowie wszczęcia postępowania, pismem informującym, wydaniem

³ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161).

⁴ Zgodnie z oświadczeniem Pani Iwony Pniewskiej – inspektora w Wydziale Rolnictwa i Ochrony Środowiska – z 26 czerwca 2017 r. „W 2016 roku prowadzone były dwa postępowania dotyczące rekultywacji tj. sprawa wszczęta w dniu 10.08.2015 r. ustalająca kierunek rekultywacji oraz sprawa z dnia 27.06.2016 r. ustalająca kierunek rekultywacji, która w dniu 05.12.2016 r. uznana została za zakończoną. W 2017 roku były także prowadzone dwa postępowania dotyczące rekultywacji tj. wszczęte w dniu 10.08.2015 r. oraz sprawa wszczęta w dniu 24.03.2017 r. ustalająca kierunek rekultywacji.

zaświadczenia, wycofaniem wniosku, pozostawieniem wniosku bez rozpoznania oraz przekazaniem wniosku do załatwienia według właściwości. Kontroli poddano jedno wydane zaświadczenie dotyczące wyłączenia gruntu z produkcji rolnej, a także 3 sprawy z zakresu rekultywacji gruntów, w tym 2 decyzje ustalające kierunek, termin oraz osobę zobowiązaną do rekultywacji oraz 1 decyzję uznającą rekultywację za zakończoną. Ponadto badaniu poddano 1 kontrolę z zakresu rekultywacji gruntów oraz 1 zawiadomienie o powstałych w ubiegłym roku zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji.

W kontrolowanej jednostce opracowano wzór wniosku o wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, który określał wymagane załączniki i był udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej starostwa oraz w siedzibie Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska.

Skontrolowane decyzje dotyczące wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej oraz decyzje w sprawie rekultywacji i zagospodarowania gruntów zostały wydane z zachowaniem właściwości rzeczowej i miejscowej organu, określonej w art. 5 ust. 1 i 22 ust. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz art. 21 § 1 kpa⁵ oraz zostały podpisane przez osoby posiadające stosowne upoważnienie organu, z zachowaniem terminów określonych w art. 35 kpa.

W aktach spraw znajdowały się potwierdzenia odbioru decyzji oraz innych pism, którymi zakończono sprawy poddane kontroli, stosownie do regulacji art. 39 i 46 § 1 kpa.

Decyzje zezwalające na wyłączenie gruntu z produkcji rolniczej dotyczyły gruntów wskazanych w art. 11 ust. 1 ww. ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W przypadku 8 spraw⁶, w których nałożono na strony obowiązek uiszczenia opłat rocznych oraz zwolniono z uiszczania należności, w decyzjach określano:

- należność za wyłączenie gruntu z produkcji rolniczej oraz zwolnienie z jej zapłaty,
- opłatę roczną z tytułu użytkowania na cele nierolnicze gruntów wyłączonych z produkcji rolniczej,
- termin uiszczenia opłat rocznych oraz numer konta bankowego, na który należy je wnieść,
- pouczenie o ściągnięciu nieterminowych opłat w trybie przewidzianym w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁷,
- pouczenie o konieczności uprzedzenia nabywcy gruntu o obowiązku uiszczania opłat rocznych w razie zbycia gruntów objętych decyzją.

⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257).

⁶ Sprawy oznaczone: RŚ.6124.35.2016, RŚ.6124.22.2016, RŚ.6124.3.2016, RŚ.6124.27.2016, RŚ.6124.13.2017, RŚ.6124.23.2017, RŚ.6124.5.2017, RŚ.6124.22.2017.

⁷ Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1201).

Ponadto w 4 spośród powyższych decyzji⁸ zawarto również informację o możliwości uzyskania zwrotu uiszczonych należności w przypadku rezygnacji z wyłączenia gruntu w okresie 2 lat od uzyskania prawa do wyłączenia.

We wszystkich ww. sprawach zwolniono strony z obowiązku uiszczenia należności zgodnie z art. 12 ust. 6 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ponieważ wartość gruntu przewyższała wartość należności. Wartość gruntu ustalano poprzez obliczenie średniej stawki za metr kwadratowy na podstawie cen podobnych nieruchomości położonych na danym terenie wynikających z aktów notarialnych udostępnionych przez Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami.

Opłaty roczne zostały ustalone jako 10% wartości należności określonych zgodnie z art. 12 ust. 7 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W rozstrzygnięciach 8 decyzji⁹ zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej zwolniono strony z obowiązku uiszczenia należności i opłat rocznych na podstawie art. 12a ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z uwagi na cele budownictwa mieszkaniowego¹⁰.

W poddanych badaniu 14 decyzji¹¹ zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej w żadnej nie nałożono na strony obowiązku zdjęcia oraz wykorzystania na cele poprawy wartości użytkowej gruntów próchnicznej warstwy gleby, a także nie występowało o opinię właściwego wójta lub burmistrza w tej sprawie.

Poddane badaniu zaświadczenie o niewyłączeniu gruntów z produkcji rolniczej zostało wydane na wniosek strony, z zachowaniem terminu określonego w art. 217 § 3 kpa.

Starosta Siedlecki przed wydaniem decyzji w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów zasięgnął opinii właściwych organów wymienionych w art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a po wydaniu decyzji przekazywał ich kopie do wiadomości ww. organów. Decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów zawierały elementy wynikające z art. 22 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

⁸ Sprawy oznaczone: RŚ.6124.13.2017, RŚ.6124.23.2017, RŚ.6124.5.2017, RŚ.6124.22.2017.

⁹ Sprawy oznaczone: RŚ.6124.35.2016, RŚ.6124.3.2016, RŚ.6124.6.2016, RŚ.6124.14.2016, RŚ.6124.23.2016, RŚ.6124.25.2017, RŚ.6124.20.2017, RŚ.6124.17.2017.

¹⁰ W 6 sprawach oznaczonych: RŚ.6124.6.2016, RŚ.6124.14.2016, RŚ.6124.23.2016, RŚ.6124.25.2017, RŚ.6124.20.2017, RŚ.6124.17.2017 wnioskodawcy wystąpili o zezwolenie na wyłączenie gruntów na cele budownictwa mieszkaniowego, natomiast w 2 sprawach oznaczonych: RŚ.6124.35.2016 i RŚ.6124.3.2016 wnioskodawcy wystąpili o zezwolenie na wyłączenie gruntów w części na cele budownictwa mieszkaniowego oraz w części na inne cele.

¹¹ Sprawy oznaczone: RŚ.6124.35.2016, RŚ.6124.22.2016, RŚ.6124.3.2016, RŚ.6124.27.2016, RŚ.6124.13.2017, RŚ.6124.23.2017, RŚ.6124.5.2017, RŚ.6124.22.2017, RŚ.6124.6.2016, RŚ.6124.14.2016, RŚ.6124.23.2016, RŚ.6124.25.2017, RŚ.6124.20.2017, RŚ.6124.17.2017.

Przed przeprowadzeniem kontroli wykonania obowiązku rekultywacji, o której mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, organ zawiadamiał osoby obowiązane do rekultywacji. Natomiast w przypadku obszarów górniczych również dyrektora okręgowego urzędu górniczego, nie później niż na 3 dni przed planowaną kontrolą, stosownie do art. 27 ust. 4 ww. ustawy¹². W ramach kontroli przeprowadzano oględziny gruntów objętych obowiązkiem rekultywacji, z których sporządzano protokół z dokumentacją fotograficzną. Poddane badaniu zawiadomienie powstałych w ubiegłym roku zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji wpłynęło do Starosty Siedleckiego z zachowaniem terminu określonego w art. 22 ust. 3 ustawy.

Sprawozdania z realizacji przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, tj. RRW-11 dotyczące wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, rekultywacji i zagospodarowania gruntów oraz zasobów i eksploatacji złóż torfów za 2015 i 2016 r., a także RRW-12 dotyczące gromadzenia i wykorzystania m.in. środków z należności i opłat rocznych za 2016 r. zostały przekazane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego zgodnie z terminami określonymi Programach Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2015 i 2016 r.¹³.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, oznaczonej RŚ.6124.22.2017, pomimo nieustalenia w toku postępowania czy wszyscy współwłaściciele nieruchomości wyrażają zgodę na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej. Należy zaznaczyć, że wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, jako czynność wykraczająca poza zwykły zarząd nieruchomością, zgodnie z art. 199 Kodeksu cywilnego¹⁴ wymaga zgody wszystkich współwłaścicieli nieruchomości. W związku z powyższym, w przypadkach, w których grunty stanowią współwłasność kilku właścicieli, organ przed wydaniem decyzji zezwalającej, w toku postępowania powinien ustalić czy wszyscy właściciele wyrazili zgodę na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej.
2. Wydanie decyzji umarzającej postępowanie w całości, oznaczonej RŚ.6124.37.2016, na podstawie pisma z prośbą o wycofanie złożonego wniosku o zezwolenie na wyłączenie

¹² W sprawie oznaczonej RŚ.6122.3.2016 do okręgowego urzędu górniczego wysłano zawiadomienie o planowanej kontroli, natomiast w sprawie oznaczonej RŚ.6122.2.2017 o kontroli zawiadomiono telefonicznie, sporządzając notatkę służbową, którą dołączono do akt sprawy.

¹³ Załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2015 (Dz. U. poz. 1330 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1304 z późn. zm.).

¹⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, z późn. zm.).

gruntów z produkcji rolniczej, podpisanego wyłącznie przez jednego z dwóch współwłaścicieli gruntów. W powyższej sprawie wnioski o wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej zostały podpisane przez obu współwłaścicieli gruntów, natomiast pismo wycofujące ww. wnioski podpisał tylko jeden z nich, przy czym organ przed wydaniem decyzji nie wzywał drugiego z współwłaścicieli do wypowiedzenia się w sprawie wycofania wniosku. Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 50 § 1 kpa *„Organ administracji publicznej może wzywać osoby do udziału w podejmowanych czynnościach i do złożenia wyjaśnień lub zeznań osobiście, przez pełnomocnika lub na piśmie, jeżeli jest to niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych”*.

3. Wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej oznaczonej RŚ.6124.23.2016 małżeństwu, pomimo że właścicielem całości gruntów, o których wyłączenie wnioskowano była żona. Zgodnie z treścią art. 28 kpa, *„Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek”*, przy czym interes prawny może wynikać wyłącznie z powszechnie obowiązującego przepisu prawa. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z wnioskiem o zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej może wystąpić ich właściciel, natomiast mając na uwadze treść art. 4 pkt 4 ww. ustawy jako właściciela należy rozumieć również posiadacza samoistnego, zarządcę lub użytkownika, użytkownika wieczystego i dzierżawcę. W powyższej sprawie wnioski o zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej złożyła i podpisała zarówno właścicielka nieruchomości, jak i jej mąż, który w kontekście przywołanych wyżej przepisów nie był stroną postępowania. Należy podkreślić, że obowiązkiem organu administracji publicznej prowadzącego postępowanie jest właściwe ustalenie stron postępowania, a zatem podmiotów, które wykażą istnienie interesu prawnego, wynikającego z możliwości zastosowania wobec nich normy prawa materialnego.
4. Nieprawidłowe określenie wysokości opłat rocznych w 3 decyzjach zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej w wyniku niewłaściwego zaokrąglania, a mianowicie:
 - w decyzji oznaczonej RŚ.6124.22.2016 określono opłatę roczną o 0,03 zł wyższą od prawidłowej, tj. 918,10 zł zamiast 918,07 zł (należność: 9180,68 zł),
 - w decyzji oznaczonej RŚ.6124.27.2016 obliczono opłatę roczną o 0,04 zł niższą od prawidłowej, tj. 2531,20 zł zamiast 2531,24 zł (należność: 25312,43 zł),

- w decyzji oznaczonej RŚ.6124.22.2017 obliczono opłatę roczną o 0,01 zł niższą od prawidłowej, tj. 188,85 zł zamiast 188,86 zł (należność: 1888,60 zł).
5. Nieprawidłowe określenie wysokości należności w 3 decyzjach¹⁵ zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej w wyniku zaokrąglenia do pełnych groszy w dół zamiast w górę. W konsekwencji takiego działania należności w ww. decyzjach określono w wysokości niższej o 0,01 zł od właściwych. W powyższych przypadkach strony zostały zwolnione z obowiązku uiszczania należności na podstawie art. 12 ust. 6 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
 6. Zakończenie postępowania w sprawie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej w sprawie oznaczonej RŚ.6124.11.2016 w sposób nieprzewidziany przepisami kpa. W ww. przypadku do Starosty Siedleckiego wpłynęło podanie o wycofanie wniosku o zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, w wyniku którego pracownik prowadzący sprawę sporządził notatkę służbową o pozostawieniu sprawy bez rozpatrzenia w związku z wycofaniem wniosku. Należy jednak wskazać, że Kodeks postępowania administracyjnego określa zamknięty katalog sposobów zakończenia postępowania. Ogólną zasadą jest zakończenie postępowania decyzją administracyjną. W przypadkach natomiast, gdy organ w toku postępowania stwierdzi jego bezprzedmiotowość – winien je umorzyć na podstawie art. 105 § 1 kpa w drodze stosownej decyzji.

Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono:

1. Wydanie decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej¹⁶ bez weryfikacji rozbieżności powierzchni przewidzianej do wyłączenia wskazanej we wniosku, a wynikającej z załączonej do wniosku mapy z powierzchniami do wyłączenia. W powyższych sprawach organ zezwolił na wyłączenie z produkcji rolniczej powierzchni wskazanych we wnioskach z pominięciem trybu przewidzianego w art. 50 § 1 kpa. Należy także zaznaczyć, że zgodnie z zasadą określoną w art. 7 kpa organ administracji publicznej zobowiązany jest do podjęcia wszelkich czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy.
2. Niewskazanie w podstawie prawnej postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie zezwolenia na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej gruntów klasy RV i RVI pochodzenia mineralnego, oznaczonego RŚ.6124.21.2017, przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

¹⁵ Sprawy oznaczone: RŚ.6124.22.2016, RŚ.6124.22.2017, RŚ.6124.23.2017.

¹⁶ Sprawy oznaczone: RŚ.6124.5.2017 i RŚ.6124.25.2017

3. Wystąpienie do wnioskodawcy w trybie art. 64 § 2 kpa o uzupełnienie wniosku¹⁷ o zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej o załącznik w postaci mapy z wykazem powierzchni do wyłączenia. Zgodnie z powyższym przepisem wezwanie o uzupełnienie braków w podaniu pod rygorem pozostawienia podania bez rozpoznania jest możliwe jedynie w przypadku, gdy podanie nie spełnia innych wymagań ustalonych przepisami prawa. Biorąc pod uwagę, że zarówno przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, jak również inne przepisy prawa nie określają wymaganych elementów wniosku o wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej ani dokumentów, które należy do wniosku dołączyć, wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia wniosku o mapę z wykazem powierzchni do wyłączenia w trybie art. 64 § 2 kpa, nie było zasadne. Jeżeli natomiast powyższy dokument był niezbędny do rozstrzygnięcia sprawy, organ powinien zastosować art. 50 § 1 kpa.
4. Niewskazanie uzasadnienia prawnego w treści dwóch decyzji¹⁸ w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów. Zaniechaniem takim naruszono art. 107 § 1 i 3 kpa, który stanowi, że decyzja powinna zawierać uzasadnienie prawne, w szczególności obejmujące wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.
5. Przesłanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego sprawozdania RRW-12 za 2015 r., dotyczącego gromadzenia i wykorzystania m.in. środków z należności i opłat rocznych, po terminie określonym w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej (PBSSP) na 2015 r., tj. 4 lutego 2016 r., podczas gdy zgodnie z PBSSP należało je przesać do 1 lutego 2016 r.¹⁹.
6. Pobranie opłaty skarbowej w wysokości 17 zł za wydanie zaświadczenia o niewyłączeniu gruntów z produkcji rolniczej, oznaczonego RŚ.6124.32.2016. Działaniem takim naruszono regulacje zawarte w części II pkt 21 ppkt 7) załącznika do ustawy o opłacie skarbowej²⁰, zgodnie z którym wydanie zaświadczenia dotyczącego ochrony gruntów rolnych i leśnych jest zwolnione z opłaty skarbowej.
7. Niepobranie opłaty skarbowej za wydanie decyzji określającej kierunek i termin rekultywacji gruntów, oznaczonej RŚ.6122.1.2016. Zgodnie z regulacją zawartą w części I pkt 53 załącznika

¹⁷ Sprawa oznaczona RŚ.6124.10.2016.

¹⁸ Decyzje oznaczone: RŚ.6122.1.2016 i RŚ.6122.1.2017.

¹⁹ W egzemplarzach aktowych sprawozdań RRW-12 za 2015 r. znajdowała się notatka służbowa sporządzona przez Panią Iwonę Pniewską, z której wynikało, że późniejsze przekazanie ww. sprawozdania zostało uzgodnione z pracownikiem Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

²⁰ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2016 poz. 1827, z późn. zm.).

do ustawy o opłacie skarbowej, za wydanie ww. decyzji należy wnieść opłatę skarbową w wysokości 10 zł.

8. Nieumieszczenie adnotacji o zwolnieniu z opłaty skarbowej na wszystkich poddanych badaniu decyzjach zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, czym naruszono regulacje zawarte w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej²¹. Wskazać należy, że wydanie decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej jest zwolnione z opłaty skarbowej na podstawie części III pkt 44 ppkt 3 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.
9. Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono, iż zezwolenie na wyłączenie z produkcji rolniczej w decyzji oznaczonej RŚ.6124.6.2016, gruntów o powierzchni większej o 0,00003 ha niż wskazana we wniosku i wynikająca z planu zagospodarowania działki. Wskazać należy, że zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej następuje na wniosek strony, a organ zobowiązany jest rozpatrzyć sprawę w granicach określonych w złożonym podaniu.

Ponadto w 10 poddanych kontroli decyzjach²² zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej oraz w 2 decyzjach określających kierunek, termin oraz osobę zobowiązaną do rekultywacji oznaczonych RŚ.6122.1.2016 i RŚ.6122.1.2017 nie wskazywano pouczenia o obowiązkach określonych odpowiednio w:

- art. 22 ust. 2 i 3 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne²³, tj. zgłaszania właściwemu staroście wszelkich zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków w terminie 30 dni od dnia powstania tych zmian oraz o karze grzywny za niedopełnienie tego obowiązku określonej w art. 48 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy,
- art. 22 ust. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, tj. informowania organu o powstałych w ciągu roku zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji w terminie do 28 lutego każdego roku.

Pouczenie o ww. obowiązkach jest celowe zarówno w świetle art. 11 ust. 1a ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zobowiązującego do zamieszczania w decyzjach wyłączających z produkcji rolniczej grunty zaliczone do klas I-III – informacji o obowiązkach związanych z wyłączeniem, jak również art. 9 kpa wyrażającego zasadę informowania stron o okolicznościach

²¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej (Dz. U. nr 187 poz. 1330).

²² Decyzje oznaczone: RŚ.6124.35.2016, RŚ.6124.22.2016, RŚ.6124.3.2016, RŚ.6124.27.2016, RŚ.6124.6.2016, RŚ.6124.14.2016, RŚ.6124.23.2016, RŚ.6124.25.2017, RŚ.6124.20.2017, RŚ.6124.17.2017

²³ Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1629, z późn. zm.).

faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadań wynikających z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonej nieprawidłowości**.

Zasadniczy wpływ na powyższą ocenę miała weryfikacja kompletności wniosków o wydanie decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej lub ich załączników, zachowanie właściwości miejscowej i rzeczowej organu, prawidłowość zwalniania z obowiązku wnoszenia należności i opłat rocznych, realizacja obowiązku zasięgnięcia opinii właściwych organów przed wydaniem decyzji oraz terminowość wydawania decyzji. Mając natomiast na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie poprawności rozpatrzenia oraz formy załatwienia wniosków o wyłączenie gruntu z produkcji rolniczej, naliczania należności i opłat rocznych, kompletności decyzji, terminowości przekazywania wymaganych sprawozdań, a także inne opisane wyżej uchybienia, uzasadnione jest sformułowanie oceny **pozytywnej pomimo stwierdzonej nieprawidłowości**.

II. Przygotowanie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej

W kontrolowanym okresie na terenie powiatu siedleckiego wyznaczono trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, które usytuowano w trzech lokalach²⁴ tj. przy:

1. ul. Piłsudskiego 40 w Siedlcach,
2. ul. Siedleckiej 41 w Wodyniach,
3. ul. 3 Maja 2 w Mordach

pochodzących z zasobów powiatowych oraz gminnych, zgodnie z wymogami art. 8 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej²⁵. W celu wyłonienia organizacji pozarządowej do prowadzenia jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej ogłoszony został otwarty konkurs ofert²⁶, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego²⁷. Konkurs nie został rozstrzygnięty z powodu niespełnienia przez oferentów wymogów formalnych²⁸.

²⁴ Oględzinom w ramach kontroli poddano dwa lokale: w Siedlcach oraz w Wodyniach.

²⁵ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2030).

²⁶ Konkurs ogłoszony uchwałą Nr 47/87/2015 z dnia 12 listopada 2015 r. Zarządu Powiatu w Siedlcach. Przeprowadzenie konkursu poddane zostało badaniu.

We wszystkich lokalach nieodpłatna pomoc prawna udzielana była przez adwokatów i radców prawnych wyznaczonych przez dziekanów właściwych samorządów zawodowych.

Starosta Siedlecki zawarł porozumienie z gminą Wodynie²⁹ określające zasady współpracy przy wspólnej realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej. Porozumienie spełniało wymogi określone w art. 9 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i zostało zawarte w terminie określonym w art. 26 ust. 1 ww. ustawy.

W terminie do dnia 31 października 2015 r. zawarto porozumienie trójstronne z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Warszawie oraz Okręgową Radą Adwokacką w Siedlcach³⁰ w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu siedleckiego, zgodnie z dyspozycją art. 10 ust. 1 oraz art. 26 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. W związku z niewyłonieniem organizacji pozarządowej do prowadzenia jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej Starosta Siedlecki przekazał także właściwym dziekanom informację o ww. punkcie i harmonogramie jego działania, zgodnie z wymogiem określonym w art. 11 ust. 12 pkt 1 w związku z art. 26 ust. 4 i art. 10 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. W dniu 31 grudnia 2015 r. zawarto na świadczenie pomocy prawnej na terenie powiatu siedleckiego trzy umowy z adwokatami i trzy umowy z radcami prawnym wyznaczonymi przez właściwych dziekanów³¹.

Osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach na terenie powiatu siedleckiego przekazywały Staroście Siedleckiemu wypełnione karty nieodpłatnej pomocy prawnej³² oraz oświadczenia składane przez osoby zamierzające skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej³³, zgodnie z wymogiem art. 7 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Poddane kontroli oświadczenia zawierały wszystkie wymagane dane i były zgodne z wzorami określonymi w załączniku Nr 2 i 3 do ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Informacja o lokalach, w których usytuowano punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz harmonogram wskazujący dni i godziny oraz uprawnienia zawodowe osób udzielających pomocy zamieszczona została w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Siedleckiego

²⁷ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.).

²⁸ Uchwała Nr 52/100/2015 z dnia 14 grudnia 2015 r. Zarządu Powiatu w Siedlcach.

²⁹ Porozumienie z Gminą Wodynie z 15 października 2015 r. Porozumienie zostało poddane kontroli.

³⁰ Porozumienie zawarte w dniu 29 października 2015 r. Porozumienie zostało poddane kontroli.

³¹ Badaniu poddano wszystkie zawarte umowy.

³² Badaniu poddano 45 kart nieodpłatnej pomocy prawnej.

³³ Badaniu poddano 14 oświadczeń złożonych przez osoby zamierzające skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym 9 oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 5 oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 4 ww. ustawy.

oraz dwóch gmin, na terenie których usytuowane zostały punkty nieodpłatnej pomocy prawnej³⁴, zgodnie z wymogami określonymi w art. 9 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz w § 4 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej³⁵.

Stwierdzono, że Starosta Siedlecki przekazał Wojewodzie Mazowieckiemu zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu z zachowaniem terminu³⁶ określonego w art. 12 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Informacja zawierała dane określone w § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz została sporządzona wg wzoru określonego w załączniku Nr 2 do ww. rozporządzenia.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niedostosowanie jednego³⁷ z dwóch lokali poddanych oględzinom do wymogów określonych w § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z którym *„Dostęp do lokalu uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych”*. Zgodnie z uzyskanymi w trakcie kontroli wyjaśnieniami, osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej w razie potrzeby udziela jej w innym pomieszczeniu znajdującym się na parterze budynku, w którym mieści się lokal³⁸.
2. Brak zamieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Wodynie³⁹, na obszarze której zlokalizowany został punkt nieodpłatnej pomocy prawnej informacji, o której mowa w § 4 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. informacji o lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w których udzielana jest pomoc prawna oraz informacją, w których punktach nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana przez adwokata lub radcę prawnego. Starosta Siedlecki zwrócił się z prośbą do właściwych organów gmin,

³⁴ Dotyczy Gminy Mordy oraz Miasta Siedlce.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2186, z późn. zm.).

³⁶ Informację zbiorczą przekazano w dniu 15 lutego 2017 r.

³⁷ Dotyczy lokalu usytuowanego w Gminnym Ośrodku Kultury w Wodyniach przy ul. Siedleckiej 41.

³⁸ Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty Siedleckiego z 22 czerwca 2017 r. *„W godzinach działania punktu (...) na parterze budynku zawsze znajduje się jeden z pracowników Gminnego Ośrodka Kultury (...) który powiadamia osobę świadczącą nieodpłatną pomoc prawną o potrzebie udzielenia pomocy prawnej osobie niepełnosprawnej – wówczas nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest w sali znajdującej się na parterze budynku (...)”*.

³⁹ Informacja o lokalizacji i harmonogramie działania punktu usytuowanego na terenie tej gminy, ze wskazaniem uprawnień osób udzielających w nich nieodpłatnej pomocy prawnej, zamieszczona została na stronie internetowej Urzędu Gminy Wodynie.

na terenie których zlokalizowane zostały punkty nieodpłatnej pomocy prawnej o publikację informacji w powyższym zakresie na prowadzonych stronach Biuletynu Informacji Publicznej, jednak nie monitorowano czy wymagana informacja zamieszczona została w Biuletynie Informacji Publicznej.

3. Brak wskazania w umowach w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zawartych z adwokatami i radcami prawnymi⁴⁰ zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej. Powyższym naruszono art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z którym *„Umowa zawiera w szczególności: (...) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej (...)”*.
4. Nieterminowe powiadomienie Wojewody Mazowieckiego o zawartym porozumieniu z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych⁴¹ oraz o wyznaczonym przez właściwego dziekana adwokacie do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w związku z niewyłonieniem organizacji pozarządowej do prowadzenia jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej⁴². Zgodnie z art. 10 ust. 3 w związku z art. 11 ust. 12 pkt 1 i art. 10 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej *„O każdym zawartym porozumieniu albo wskazaniu adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w trybie, o którym mowa (...), powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę”*.

Ponadto stwierdzono przyjęcie 35 kart⁴³ nieodpłatnej pomocy prawnej, w których nie odnotowano przyczyny niewypełnienia poz. 12 karty, dotyczącej rodzaju posiadanego przez osobę korzystającą z nieodpłatnej pomocy prawnej orzeczenia o niepełnosprawności. Zgodnie z objaśnieniami do wzoru karty nieodpłatnej pomocy prawnej, stanowiącej załącznik do rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, *„W kolumnie uwagi można zawrzeć uwagi istotne dla sposobu dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej”*. Za zasadne należy uznać odnotowanie w karcie przyczyny nieoznaczenia w poz. 12 żadnej z dostępnych opcji w przypadku zgody osoby uprawnionej

⁴⁰ Dotyczy wszystkich zawartych umów.

⁴¹ O zawartym 29 października 2015 r. porozumieniu Wojewodę Mazowieckiego powiadomiono 10 listopada 2015 r.

⁴² Pismo wskazujące adwokata do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej wpłynęło 21 grudnia 2015 r. Wojewodę Mazowieckiego powiadomiono o fakcie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej we wszystkich wyznaczonych punktach przez adwokatów i radców prawnych w dniu 5 stycznia 2016 r.

⁴³ Dotyczy kart z: 07.01.2016 r., 12.01.2016 r., 22.01.2016 r., 26.01.2016 r., 08.02.2016 r., 29.02.2016 r., 08.03.2016 r., 14.03.2016 r., 22.03.2016 r., 11.04.2016 r., 29.04.2016 r., 17.05.2016 r., 19.05.2016 r., 06.06.2016 r., 09.06.2016 r., 29.06.2016 r., 18.07.2016 r., 21.07.2016 r., 25.07.2016 r., 03.08.2016 r., 31.08.2016 r., 01.09.2016 r., 13.09.2016 r., 26.09.2016 r., 03.10.2016 r., 04.10.2016 r., 17.10.2016 r., 02.11.2016 r., 06.11.2016 r., 07.11.2016 r., 08.11.2016 r., 15.11.2016 r., 22.11.2016 r., 07.12.2016 r., 14.12.2016 r.

na zawarcie w karcie dotyczących niej danych zbiorczych. Zgodnie z § 7 ust. 4 pkt 7 ww. rozporządzenia dane zbiorcze dotyczą także posiadania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Stwierdzono także, że w ogłoszonym konkursie ofert rodzaj powierzonego zadania określono jako *„Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacja prawna poprzez prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej (...)”*, czego konsekwencją było uznanie za brak formalny jednej z ofert braku opisu sposobu realizacji zadania w zakresie edukacji prawnej⁴⁴. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej powiat powierza organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego prowadzenie określonej liczby punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, które zgodnie z art. 8 ust. 3 tej ustawy służą udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej. Zadanie z zakresu edukacji prawnej stanowi natomiast odrębne od udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zadanie organów administracji publicznej. W ogłoszonym konkursie określono także wymóg udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej *„przez 2 dni w tygodniu”* przez doradcę podatkowego, co skutkowało uznaniem za brak formalny jednej z ofert braku umowy lub promesy jej zawarcia z doradcą podatkowym⁴⁵. Powyższe działanie jest niezgodne z wymogiem określonym w art. 11 ust. 6 pkt 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z którym *„O powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej może ubiegać się organizacja pozarządowa (...), która spełnia następujące warunki: (...) przedstawi zawarte umowy lub promesy ich zawarcia z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub osobą, o której mowa w ust. 3 pkt 2; (...)”*.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie przygotowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonej nieprawidłowości**.

Wyniki kontroli wskazują, że wyznaczono prawidłową liczbę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu siedleckiego, terminowo zawarto porozumienie z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych oraz umowy z adwokatami i radcami prawnymi, a także terminowo przekazano Wojewodzie Mazowieckiemu zbiorczą informację

⁴⁴ Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Starosty Siedleckiego z 19 czerwca 2017 r. brak formalny w przedmiotowym zakresie został w protokole Komisji Konkursowej *„niefortunny sformułowany. Podstawą stwierdzenia o brakach formalnych oferty był brak prawidłowo złożonego statutu organizacji.”*

⁴⁵ Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Starosty Siedleckiego z 19 czerwca 2017 r. brak formalny w przedmiotowym zakresie został w protokole Komisji Konkursowej *„niefortunny sformułowany. Podstawą stwierdzenia o brakach formalnych oferty był brak prawidłowo złożonego statutu organizacji.”*

o wykonaniu zadania, a przyjęte oświadczenia złożone przez osoby uprawnione do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej były kompletne. Mając na uwadze, że w wyniku kontroli stwierdzono niedostosowanie jednego lokalu do potrzeb osób niepełnosprawnych, nie zamieszczono na stronie BIP gminy Wodynie, na terenie której funkcjonował punkt nieodpłatnej pomocy prawnej informacji, o której mowa w § 4 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, brak określenia zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych w umowach o świadczenie pomocy prawnej z adwokatami i radcą prawnym. Przypadki nieterminowego zawiadomienia wojewody o zawartym porozumieniu z samorządami zawodowymi radców prawnych i adwokatów oraz wskazaniu przez dziekana okręgowej rady adwokackiej adwokata wyznaczonego do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w związku z niepowierzeniem prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej, a także niezweryfikowanie kart nieodpłatnej pomocy prawnej pod względem kompletności – uzasadnione jest sformułowanie oceny **pozytywnej pomimo stwierdzonej nieprawidłowości**.

III. Wykorzystanie dotacji udzielonej na realizację nieodpłatnej pomocy prawnej

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wykorzystania dotacji przekazanej w 2016 r. z budżetu Wojewody Mazowieckiego w rozdziale 75515 – Nieodpłatna pomoc prawna. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

W 2016 r. Powiat Siedlecki na sfinansowanie zadania zleconego do wykonania z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej otrzymał z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (dalej MUW), dotację celową w kwocie 185 400 zł, w rozdziale 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna*. Jak wynika z ksiąg rachunkowych oraz zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu rocznych: *Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej* dotację wykorzystano w kwocie 185 399,04 zł. Niewykorzystana dotacja w kwocie 0,96 zł została zwrócona na rachunek bankowy MUW, z zachowaniem terminu ustalonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych⁴⁶.

W wyniku kontroli prawidłowości wykorzystania otrzymanej dotacji, stwierdzono, że:

⁴⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870, z późn. zm.).

1. Kwota przekazanej dotacji do Powiatu Siedleckiego w wysokości 185 400 zł wynika z prawidłowego wyliczenia – zgodnie z zasadą ustaloną w art. 20 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
2. Powiat Siedlecki otrzymaną dotację na obsługę zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej przeznaczył na wynagrodzenia w wysokości 179 820,00 zł i na koszty obsługi 5 579,04 zł – co stanowi, odpowiednio – 96,99% i 3% otrzymanej dotacji i jest zgodne z postanowieniami art. 20 ust 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
3. Starosta Siedlecki w związku z realizacją zadania zleconego na świadczenie usług pomocy prawnej wypłacił wynagrodzenie w kwocie ogółem 143 856 zł zgodnie z fakturami wystawionymi przez 3 kancelarie adwokackie i 2 kancelarie radców prawnych oraz jednego radcę prawnego na kwotę ogółem 35 964 zł.
4. Do środków otrzymanych z dotacji w rozdziale 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna* w Starostwie prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową dochodów i wydatków.
5. Sprawdzone dowody źródłowe będące podstawą dokonanych wydatków spełniały wymogi art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości⁴⁷.
6. Sprawdzone zapisy księgowe w ewidencji wydatków spełniały wymogi art. 20 ustawy o rachunkowości.
7. Wydatki realizowane ze środków dotacji klasyfikowane były zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁴⁸.
8. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-50 za IV kwartał 2015 r. *o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami* sporządzonym przez Starostwo wynikały z ewidencji księgowej wydatków.

Ponadto w trakcie kontroli stwierdzono osiągnięcie w 2016 r. przez Powiat Siedlecki dochodu w kwocie 19,89 zł z tytułu odsetek w wyniku zgromadzonych środków pieniężnych dotacji na oprocentowanym podstawowym rachunku bankowym, wg umowy zawartej 15 lipca 2015 r. pomiędzy Powiatem Siedleckim, a Bankiem Polska Kasa Opieki S.A z siedzibą w Warszawie

⁴⁷ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047, z późn. zm.).

⁴⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053, z późn. zm).

ul. Grzybowska 53/57, który jest reprezentowany przez Podlaskie Centrum Korporacyjne w Siedlcach mieszczące się przy ul. Wojskowej 24, 08-110 Siedlce.

Mając na względzie powyższe ustalenia należy wskazać, iż środki z dotacji zgodnie z ustawą o finansach publicznych mają służyć finansowaniu i dofinansowaniu realizacji zadań publicznych. Wydatki z budżetu państwa podlegają swoistym zasadom rozliczania i z tego powodu ich celem nie jest generowanie dodatkowych przychodów dla jednostek, w szczególności wynikających z oprocentowania tych środków i nie mogą stanowić nadwyżki środków. Dochód uzyskany z ww. tytułu powinien zostać przekazany na rachunek dochodów budżetu państwa.

W związku z powyższymi ustaleniami informuję Pana Starostę, że wykorzystanie dotacji otrzymanej w 2016 r. na realizację wydatków w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej zostało ocenione **pozytywnie**.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Starostę do podjęcia działań w celu wyeliminowania ustalonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

- uzyskiwania – w przypadkach, w których grunty rolne stanowią współwłasność kilku właścicieli
 - zgody wszystkich współwłaścicieli nieruchomości przed wydaniem decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej,
- wydawania decyzji umarzających postępowanie w całości – w przypadku wycofania wniosku o zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej przez jednego ze współwłaścicieli, którzy złożyli wniosek – po uzyskaniu zgody pozostałych współwłaścicieli,
- wydawania decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej podmiotom, które mogą być stroną, mając na uwadze treść art. 28 kpa oraz art. 4 ust. 4 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- prawidłowego określania wysokości opłat rocznych i należności w wydawanych decyzjach zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, w szczególności poprzez właściwe zaokrąglenie obliczonych wartości,
- kończenia wszczętych postępowań w sprawie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej
 - w przypadku wycofania wniosku o zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej
 - w trybie i na zasadach określonych w kpa, tj. wydawania decyzji umarzających na podstawie art. 105 § 1 kpa,

- dostosowania lokalu w Wodyniach, w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna do wymogów określonych w § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej,
- podejmowania działań skutkujących zamieszczeniem w Biuletynie Informacji Publicznej gminy, na obszarze której zlokalizowany został punkt nieodpłatnej pomocy prawnej – informacji, o której mowa w § 4 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym monitorowania czy wymagana informacja została zamieszczona,
- wskazywania w umowach w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zawieranych z adwokatami i radcami prawnymi zasad zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z wymogiem art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej,
- niezwłocznego powiadamiania Wojewody Mazowieckiego o każdym zawartym porozumieniu z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych oraz wskazaniu przez właściwego dziekana adwokatów lub radców prawnych wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy w związku z niewyłonieniem organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z wymogiem art. 10 ust. 3 w związku z art. 11 ust. 12 pkt 1 i art. 10 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Ponadto zwracam uwagę na konieczność:

- weryfikacji prawidłowości danych zawartych we wnioskach o wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej oraz dołączonych do nich załącznikach, a w przypadku wystąpienia rozbieżności, wzywania wnioskodawców do ich wyjaśnienia w trybie art. 50 § 1 kpa,
- wskazywania w podstawach prawnych wydawanych postanowień o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie zezwolenia na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej gruntów klasy RV i RVI pochodzenia mineralnego, przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- występowania do wnioskodawców – w przypadkach, gdy do wniosku o wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej nie dołączono dokumentów niewymagalnych przepisami prawa, aczkolwiek niezbędnych do rozstrzygnięcia sprawy – o ich dostarczenie na podstawie art. 50 § 1 kpa,
- wskazywania uzasadnień prawnych w treści decyzji w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów, zgodnie z art. 107 § 1 i 3 kpa,

- przesyłania do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego sprawozdań RRW-12, dotyczących gromadzenia i wykorzystania m.in. środków z należności i opłat rocznych, w terminach określonych w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na dany rok,
- niepobierania opłat skarbowych za wydanie zaświadczeń o niewyłączeniu gruntów z produkcji rolniczej, zgodnie z regulacją zawartą w części II pkt 21 ppkt 7) załącznika do ustawy o opłacie skarbowej,
- pobierania opłat skarbowych za wydanie decyzji określających kierunek i termin rekultywacji gruntów, zgodnie z regulacją zawartą w części I pkt 53 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej,
- umieszczania adnotacji o zwolnieniu z opłaty skarbowej na decyzjach zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, zgodnie z wymogiem określonym w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej⁴⁹,
- wydawania decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej, określających prawidłową powierzchnię przewidzianą do wyłączenia, wynikającą z treści wniosku i planu zagospodarowania działki,
- pouczenia stron w decyzjach zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej o obowiązkach określonych w art. 22 ust. 2 i 3 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, a w decyzjach określających kierunek, termin oraz osobę zobowiązaną do rekultywacji – o treści art. 22 ust. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- prawidłowego określania w otwartym konkursie ofert rodzaju powierzanego zadania oraz warunków, jakie spełniać powinna organizacja pozarządowa ubiegająca się o powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z wymogami określonymi, odpowiednio: w art. 11 ust. 1 oraz ust. 6 pkt 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Uzyskany przez Starostwo dochód w kwocie 19,89 zł z tytułu odsetek naliczonych przez bank od zgromadzonych środków pieniężnych dotacji na oprocentowanym podstawowym rachunku bankowym, został dnia 13 marca 2018 r. odprowadzony na rachunek bankowy MUW nr 36 1010 1010 0100 6722 3100 0000, dział 755 – *Wymiar sprawiedliwości*, rozdział 75515 - *Nieodpłatna pomoc prawna*, § 092 – *Wpływy z pozostałych odsetek*⁵⁰. W związku z powyższym odstępuje się od sformułowania zalecenia w powyższym zakresie.

⁴⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej (Dz. U. nr 187 poz. 1330).

⁵⁰ Wyciąg bankowy nr 49 z 13 marca 2018 r.

Ponadto odstępuje się od sformułowania zalecenia w zakresie odnotowywania uwag w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej w związku ze zmianą wzoru karty nieodpłatnej pomocy prawnej⁵¹.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Zobowiązuję Pana Starostę na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych albo innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Bogusław Krupa
Zastępca Dyrektora
Wydziału Kontroli

⁵¹ Zmiana wprowadzona rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz.U. z 2016 r. poz. 2227). Nowy wzór karty nieodpłatnej pomocy prawnej obowiązuje od 1 stycznia 2017 r.